

**TA'LIM SOHASINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASINI JORIY ETISHNING
ISTIQBOLLI YO`NALISHLARI****Sharipov Abror Anvar o'g'li***Oliy va O'ta maxsus ta'lim vazirligi raxbar kotibi*

Ta'limdagi raqamli texnologiyalar - bu raqamli texnologiyalarga asoslangan ta'lim muhitini tashkil etish usulidir. Shunday qilib, ta'lim sohasining raqamli transformatsiyasi - bu rejalashtirilgan ta'lim natijalarini, ta'lim mazmunini, ta'lim ishlarining metodlari va tashkiliy shakllarini yangilash, shuningdek, ta'lim tizimini tubdan yaxshilash maqsadida jadal rivojlanayotgan raqamli muhitda erishilgan natijalarni baholash jarayonidir, yani har bir foydalanuvchining natijalari. Buning natijasida "raqamli yetuklik"ga erishiladi, ya'ni ta'lim xizmatlari va raqamli xizmatlar va boshqalar asosida ta'lim tashkilotlarining axborot-telekommunikatsiya infratuzilmasining rivojlanish darajasini, ta'lim jarayoni ishtirokchilarining raqamli kompetensiyalarini, axborot texnologiyalaridan foydalanish imkoniyati darajasini aks ettiruvchi belgilangan parametrlarga erishiladi.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasini raqamlashtirish quyidagi asosiy vazifalar bilan belgilanadi:

- ta'lim tashkilotlarini Internet tarmog'iga keng polosali ulanish bilan ta'minlash, shuningdek, ta'lim muassasalarini o'quv materiallarining mavjudligi va turlarini oshirish imkonini beruvchi zamonaviy raqamli texnologiyalar bilan jihozlash;

- respublika miqyosida yagona bilimlar bazasini yaratish;

- turli darajadagi ta'lim tashkilotlarida raqamli texnologiyalardan foydalanish darajasini, jumladan, elektron ta'lim va masofaviy ta'limni rivojlantirish;

- ta'lim sifatini monitoring qilish va ta'lim tashkilotlarida elektron ta'limdan foydalanishni baholash;

- uzluksiz ta'lim ekotizimini shakllantirish, shu jumladan, barcha sohalarda iste'dodlarni aniqlash va qo'llab-quvvatlash;

- ta'lim tizimi uchun yangi talablar va asosiy kompetensiyalarga javob beradigan yuqori malakali kadrlar tayyorlash.

Hozirgi vaqtda dunyo to'rtinchi sanoat inqilobi - Sanoat 4.0 davriga o'tdi, bu ko'pchilik faoliyat turlarini amalga oshirish uchun alohida shartlarni qo'yadi. Avvalo, sanoat va umuman iqtisodiyot sektori o'zgarishlarga duchor bo'ladi, ammo bu sohalarni malakali kadrlar tayyorlamasdan o'zgartirish mumkin emas. Global raqamlashtirishga e'tibor qaratgan holda, soha bo'yicha ham, o'z-o'zini tashkil etish va o'z-o'zini o'rganish qobiliyati sohasida ham mutaxassislarini yanada kengroq tayyorlashga ehtiyoj ortmoqda. Hech kimga sir emaski, 21-asr voqeligida dolzarb, ishonchli ma'lumotlar, jumladan, uni izlash, tahlil qilish va to'g'ri transkripsiya qilish qobiliyati hamda bilimlar asosiy manbalardir. Olingan ma'lumotlarni malakali idrok etish va qayta ishlash o'quv jarayonini yanada samarali tashkil etish imkonini beradi.

Ta'lim sohasida mavjud rivojlanish strategiyalari va o'qitishning zamonaviy uslub va uslublari shakllantirilganiga qaramay, bugungi kunda masofaviy ta'limga o'tish masalasi eng dolzarb hisoblanadi. O'qituvchilar va talabalar o'rtasida uzluksiz aloqa o'rnatishga qodir

bo'lgan aniq va yaxshi muvofiqlashtirilgan tizimni shakllantirish deyarli mumkin emas. Masofaviy ta'lim shakllariga moslashish jarayonida yuzaga keladigan asosiy cheklolarni bir nechta xarakterli jihatlar bilan tavsiflash mumkin: raqamli aloqa vositalari bilan jihozlashning etarli emasligi; raqamli savodxonlikning pastligi; nazoratning o'zgartirilgan shakllari sharoitida juda zarur bo'lgan o'z-o'zini tashkil etishning yo'qligi va bevosita ta'sir qilishning mumkin emasligi. Shuni ta'kidlash kerakki, yuqoridagi muammolarni o'qituvchi va talabalarga teng ravishda bog'lash mumkin. Ta'lim dasturlariga qo'yiladigan qat'iy talablar, ta'lim standartlari tizimlari etarli darajada moslashuvchanlikka ega emas va yaqinda ta'limning yangi formatlariga moslasha boshlaganligi sababli ham qiyinchiliklar mavjud. Ta'lim sohasida vaziyat keskinroq, chunki birinchidan, barcha dasturlarni raqamlashtirish lozim, ikkinchidan, buni amalga oshirishga texnik jihatdan tayyor emasligi to'sqinlik qilmoqda.

Raqamli muhitga o'tish nuqtai nazaridan ta'limni rivojlantirish istiqbollarini sarhisob qilar ekanmiz, shuni ta'kidlash mumkinki, bu jarayon, garchi u dastlabki bosqichda bo'lsa ham, usullar va formatlarga yondashuvlarda sezilarli o'zgarishlar bilan tavsiflanadi. Keyingi qadamlar barcha sohalarda va boshlang'ich tayyorgarlikning barcha darajalarida ta'limni kundalik hayotga yanada kengroq integratsiya qilish imkonini beradi. Ta'limning raqamli transformatsiyasi xali davom etadi va tajriba asosidagi pedagogik muammolarni hal qilishdan boshlanadigan murakkab jarayon o'qituvchilarning o'quv jarayoni va ishini yaxshilash ta'lim tashkilotlari ilmiy natijalar asosida olib boriladi. To'rtinchi texnologik inqilob va u tomonidan rag'batlantirilgan ta'limning raqamli transformatsiyasi ta'lim tizimining rivojlanishiga tobora ko'proq ta'sir ko'rsatmoqda, bu esa yangi texnologiyalarni va vazifalarni qo'yadi.

Bugungi kunda ta'limni rivojlantirishning asosiy tendensiyalaridan biri axborotlashtirish va kompyuterlashtirish, ya'ni o'quv jarayoniga yangi axborot texnologiyalarini joriy etish, ta'lim muassasalarini elektron kompyuterlar bilan jihozlash, shuningdek, Internet tarmog'idan doimiy foydalanish imkoniyatini ta'minlash.

Ushbu bobda ta'lim tizimida raqamli texnologiyalardan foydalanishning takomillashtirish yo'llari va rivojlantirish istiqbollariko`rib chiqilgan.

Ta'lim muassasasining virtual makonining faoliyatini ta'minlaydigan axborot tizimlari turli yondashuvlar, usullar va vositalarga asoslangan, ammo eng samaralisi bulutli texnologiyalardan foydalanish bo`lib ma'lumotlarni boshqarishda katta foyda keltiradigan istiqbolli sohadir. Ta'lim tizimida bulutli texnologiyalarni tadbiq etishning samarali yo'llari nomli paragrafda ushbu masalalar ochib berilgan.

Bulutli hisoblash toifalari: Xususiy (xususiy) Umumiy (jamoat) gibrid bo`yicha ma`lumotlar berilgan.

Ta'lim sohasining raqamli transformatsiyasini joriy etishning istiqbolli yo`nalishlari keltirib o`tilgan. Ta'lim sohasining raqamli transformatsiyasi - bu rejalashtirilgan ta'lim natijalarini, ta'lim mazmunini, ta'lim ishlarining metodlari va tashkiliy shakllarini yangilash, shuningdek, ta'lim tizimini tubdan yaxshilash maqsadida jadal rivojlanayotgan raqamli muhitda erishilgan natijalarni baholash jarayonidir, yani har bir foydalanuvchining natijalari. Buning natijasida "raqamli yetuklik"ga erishiladi, ya'ni ta'lim xizmatlari va raqamli xizmatlar va boshqalar asosida ta'lim tashkilotlarining axborot-telekommunikatsiya infratuzilmasining rivojlanish darajasini, ta'lim jarayoni ishtirokchilarining raqamli kompetensiyalarini, axborot

texnologiyalaridan foydalanish imkoniyati darajasini aks ettiruvchi belgilangan parametrlar bo'yicha ma'lumotlar keltirilgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Sh.Mirziyoev. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim to'g'risida"gi 637-son Qonuni, 2020 yil 23 sentyabr.

2. Sh.Mirziyoev. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 4884-son Qarori, 2020 yil 6 noyabr.

T.S.Axromeeva, G.G.Malinetskiy, S.A. Posashkov. Raqamli haqiqatning ma'nolari va qadriyatlari: kelajak. Sinergetika // Falsafiy fanlar. 2017 yil. 6-son. S.